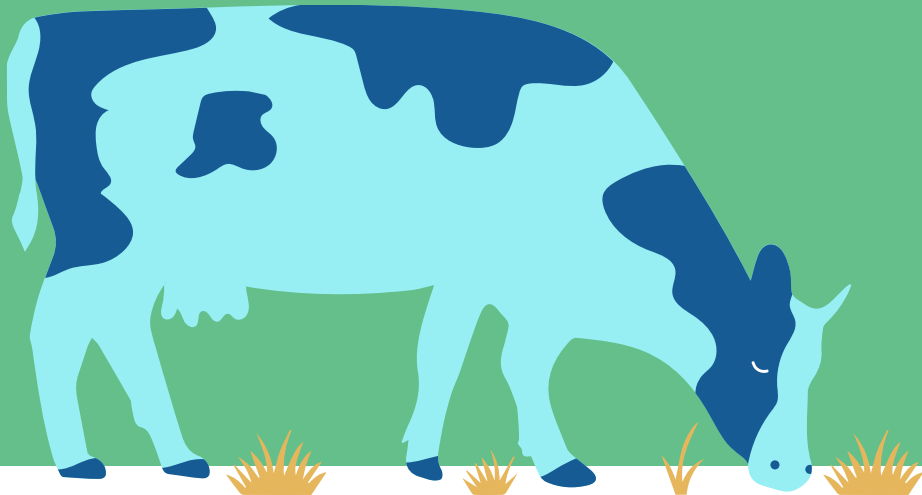

Ajankohtaista ja muutokset luomuvälvonnassa

Itäisen Suomen ELY-keskusten ja YT-alueiden teematilaisuus

27.3.2025

Anni Markkanen

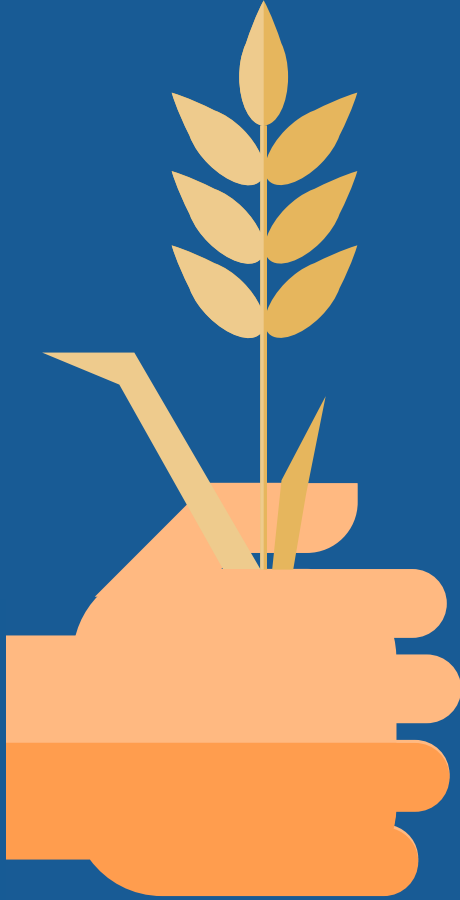

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

**Euroopan unionin
rahoittama**

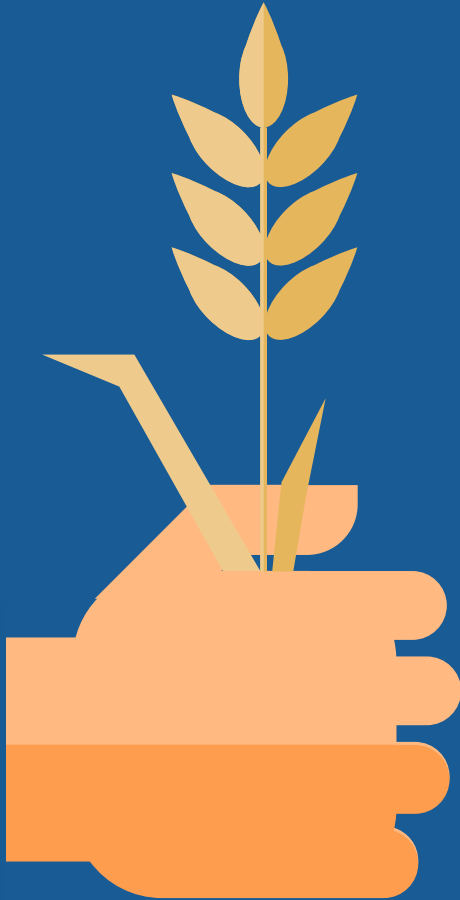
PERUSASIAT LUOMUVALVONTAAN LIITTYMISESSÄ

- Ilmoittautuminen luomuvalvontaan (ruokavirasto.fi): luomuvalvontalomake 1 ja lisälomakkeella 1a – 1h (vain tarvittavat liitteet täytetään)
- Luomupeltokasvintuotannon valvontaan on mahdollista liittyä myös Touko-palvelun kautta (suomi.fi tunnukset/valtuutus)
- On tehtävä 30.4 mennessä, jos hakee **LUOMUSITOUMUSTA** (=luomukorvausta peltotukihaussa), muutoin luomuvalvontaan voi ilmoittautua milloin tahansa, ympäri vuoden
- Luomuvalvontajärjestelmän täydennyslomake, luomusuunnitelma, (elintarvikkeiden valvontajärjestelmään ilmoittautuvilta kaupparekisteriote, joka saa olla korkeintaan 3kk vanha)
- Mikäli toimija kuuluu jo ennestään valvontajärjestelmään, riittää täydennyslomakkeen täyttäminen, jos haluaa liittää uuden tuotantosunnan luomuun (tehtävä myös 30.4 mennessä, jos vaikuttaa luomusitoumukseen esim. Kasvi -> eläinsitoumus)
- Alkutarkastus tehdään toimijalle 15.6 mennessä

Ruokaviraston sivuilta tuotantoehdot, lomakkeet ja malliasiakirjat (ruokavirasto.fi)

RUOKAVIRASTO
Liisemedelverket • Finnish Food Authority

Tietoa meistä ▾[Asiointi](#) ▾FI ▾

EtusivuAjankohtaistaElintarvikkeetEläimetKasvitLaboratorioTuetTeemat

Haku 🔍

Etusivu / Tietoa meistä / Asiointi / **Oppaat ja lomakkeet** / Yritykset / Luomun lomakkeet ja ohjeet

Tietoa meistä

Mikä on Ruokavirasto?	▾
Töissä Ruokavirastossa	▾
Asiointi	▴
Verkoasiointi	▾
Porovahinkolautakunta	▾
Palvelunumerot ja -sähköpostit	
Turvaviestipalvelu	
Oppaat ja lomakkeet	▴
Henkilöasiakkaat	▾

Luomun lomakkeet ja ohjeet

Luomutuotannon ohjeet

Luomuasetuksen ja täytäntöönpanoasetusten säädökset toimijan toiminnan vähimmäisvaatimuksista sovelletaan sellaisinaan. Ruokavirasto antaa ohjeiden eri kappaleissa näkemyksensä siitä, miten säädöksiä tulisi soveltaa. Ohjeet eivät ole oikeudelliselta luonteeltaan muita viranomaisia tai toimijoita sitovia. Viime kädessä luomusäädösten soveltamista koskevat kysymykset ratkaisee tuomioistuin.

Yhteiset ehdot

- Kasvintuotannon ehdot
- Keruutuotannon ehdot
- Eläintuotannon ehdot
- Elintarvikevalmistuksen ehdot

- Vinkki: jos ei ole suoraa linkkiä, kirjoita googleen "luomun lomakkeet ja ohjeet", pääset nopeiten oikealle sivustolle

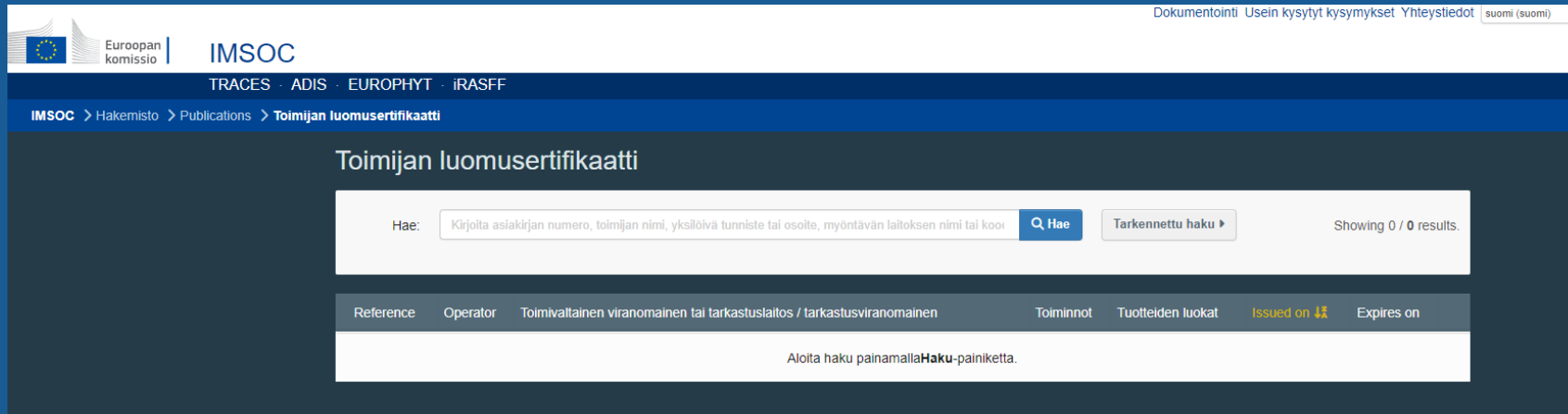
Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Euroopan unionin
rahoittama

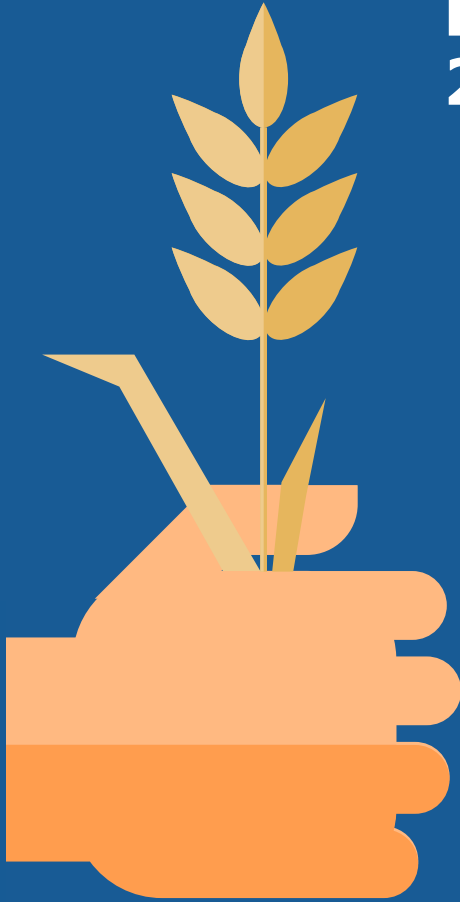
Luomusertifikaatti

- Luomusertifikaatit löytyvät [Traces-järjestelmän hakupalvelusta \(europa.eu\)](https://europa.eu/Traces)
- Traces-hakupalvelusta voi kuka tahansa tarkistaa, onko toimijalla luomusertifikaatti voimassa ja kuuluuko luomuvalvontaan

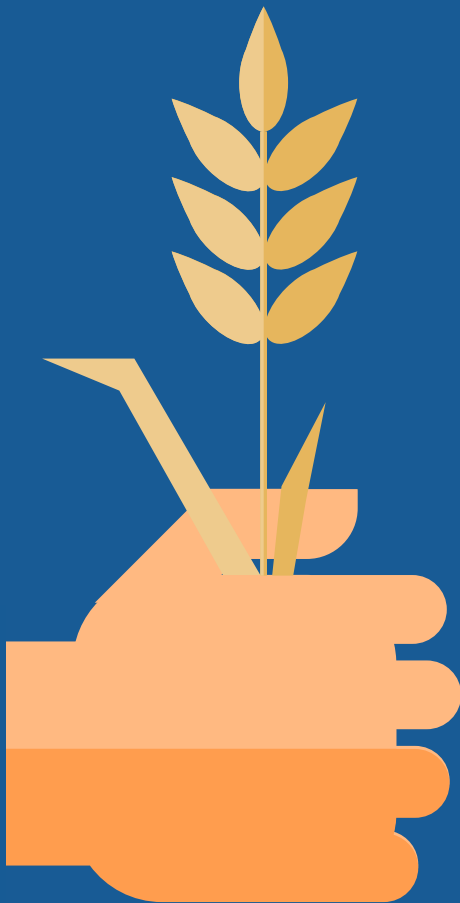
The screenshot shows the IMSOC (International Movement of Sealed Containers) interface. At the top, there's a header with the European Commission logo and the text "Euroopan komissio | IMSOC". Below this, a navigation bar lists "TRACES · ADIS · EUROPHYT · IRASFF". The main content area is titled "Toimijan luomusertifikaatti" (Operator's organic certificate). It features a search bar with the placeholder text "Kirjoita asiakirjan numero, toimijan nimi, yksilöivä tunniste tai osoite, myöntävän laitoksen nimi tai koodi" (Enter document number, operator name, unique identifier or address, issuing authority name or code). A blue "Hae" (Search) button is next to the search bar. To the right of the search bar, there's a "Tarkennettu haku" (Refined search) button and a status indicator "Showing 0 / 0 results". Below the search bar, there's a table with columns: "Reference", "Operator", "Toimivaltainen viranomainen tai tarkastuslaitos / tarkastusviranomainen" (Competent authority or inspection authority), "Toiminnot" (Activities), "Tuotteiden luokat" (Product categories), "Issued on" (with a dropdown arrow), and "Expires on". At the bottom of the table, there's a message: "Aloita haku painamalla Haku-painiketta." (Start search by clicking the Haku button).

Tiedoksi maa- ja metsätalousministeriön asetus Ruokaviraston maksullisista suoritteista vuonna 2025

- Ruokavirasto laskuttaa luomuvalvonnasta
- MMM asetus Ruokaviraston maksullisista suoritteista [820/2024 löytyy Finlexistä \(finlex.fi\)](#)
- Kohdasta 3. löytyy luonnonmukainen tuotanto
- [Ruokaviraston hinnasto \(ruokavirasto.fi\)](#)

Kertausta luomutuotannossa käytettävästä lisäysaineistosta

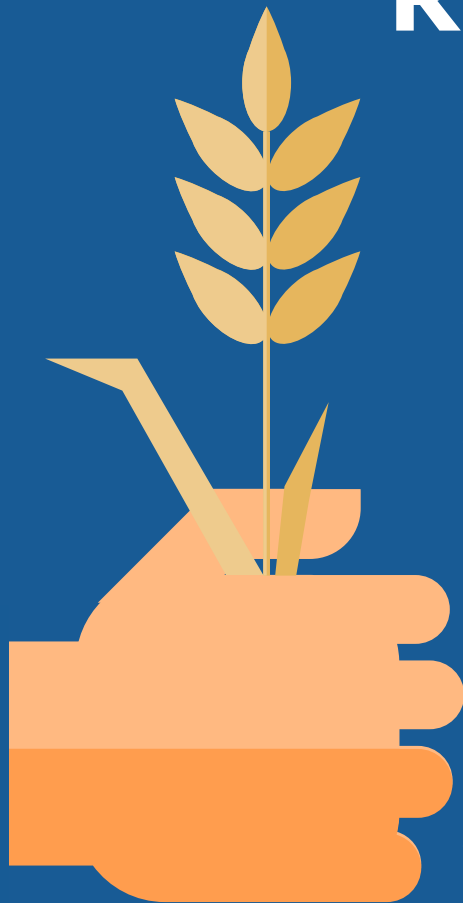
- Luomulisäysaineistoa on käytettävä sekä siirtymävaihe- että luomulohkoilla
- Luomussa saa käyttää itsetuotettua luomusiementä (TOS-siemen) **omaan käyttöön**, mutta tuotannossa on luomuvaatimusten lisäksi noudatettava muita soveltuvia säädöksiä kuten siemenkauppa- ja kasvinjalostajien oikeuksiin liittyvää lainsäädäntöä
- **Tavanomaisen lisäysaineiston käyttöön on oltava aina lupa!**
- Kantasiementä (peittaamatonta) voi käyttää tavanomaisena ilman lupaa sertifioidussa siementuotannossa

LYHYESTI HUOMIOITA SEOKSISTA:

- Jos heinänsiemenseoksessa on alle 70% luomua, eikä vakuustodistuksessa ole mitään mainintaa niiden lajien kohdalla, jotka ovat luomua, on pakkaamolta pyydettävä erillinen selvitys seoksen koostumuksesta

Ruokaviraston yleinen siemenlupa

- Ruokavirasto voi myöntää yleisen luvan kaikille luomuviljelijöille (ilman erillistä eräkohtaista poikkeuslupahakemusta) tavanomaisen lisäysaineiston käyttöön lajista, josta ei ole saatavilla luomulisäysaineistoa
- Julkaistaan vuosittain 1.2: [Ruokaviraston yleinen lupa \(ruokavirasto.fi\)](https://ruokavirasto.fi)
- Vuosittain on raportoitava Ruokavirastolle yleisellä luvalla käytetyt siemen/taimi ym. Määrät ja lajit, sähköinen lomake löytyy yllä olevasta linkistä
 - o Ilmoitus vain, jos on käyttänyt yleisellä luvalla tavanomaista lisäysaineistoa, ilmoitusta ei tehdä, jos esim. Kaikki siemen on ollut luomua tai on haettu eräkohtainen lupa jne.
- Yleinen lupa on voimassa seuraavan vuoden tammikuun loppuun saakka, vaikka välillä olisikin jostain lajista luomulisäysaineistoa saatavana

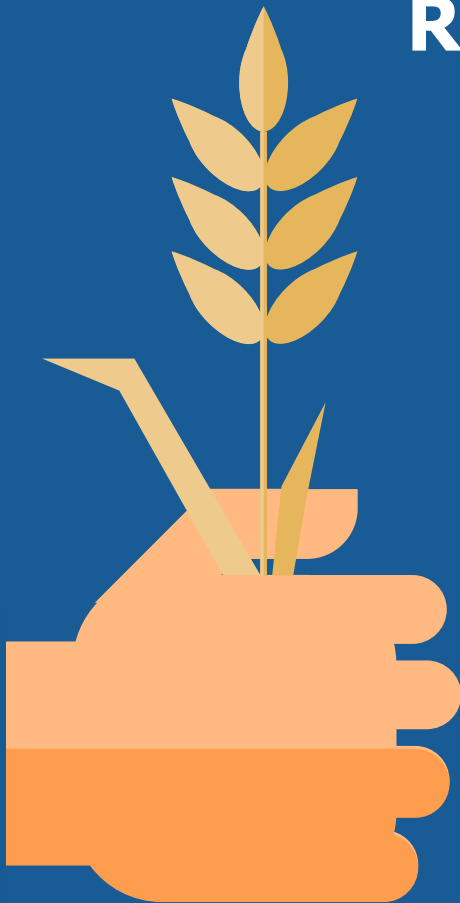

Ilmoita yleisellä luvalla käytetystä tavanomaisesti tuotetusta lisäysaineistosta Ruokavirastolle

- Luomuviljelijöiden on yleistä lupaa käyttäessään pidettävä kirjaa käytetyn lisäysaineiston määristä ja ilmoitettava niistä luomuvalvonnalle.
- Tee sähköinen ilmoitus kalenterivuoden 2024 aikana yleisellä luvalla käyttämästäsi lisäysaineistosta **31.5.2025** mennessä.
- Linkit webropol-vastauslomakkeisiin tavanomaisen lisäysaineisto käytöstä yleisellä luvalla:
 - [Peltokasvit ja nurmikasvit](#)
 - [Kantasiemen sertifioidun siemenen tuotantoon](#)
 - [Puutarhakasvit](#)

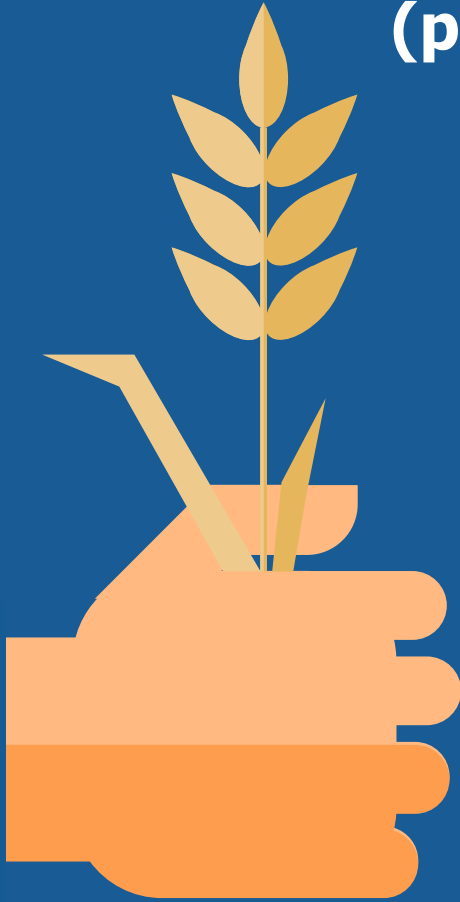

Ruokaviraston kansallinen luettelo

- Julkaistaan vuosittain 1.2 ja on voimassa seuraavan vuoden tammikuun loppuun Ruokaviraston sivuilla
- Kansallisessa luettelossa (ruokavirasto.fi) oleville kasvilajeilla **ei voida myöntää yleistä tai eräkohtaista poikkeuslupaa millään perusteella**
- Vuonna 2025 kansallisessa luettelossa ovat kylvösiemenet:
 - o auringonkukka, herne, puna-apila, nurminata, ruokonata, rehuvirna, ruisvirna, syysruis, syysrypsi, syysvehnä, timotei, viljatatar eli tattari
- Kasvullinen lisäysaineisto:
 - o mustaherukka, viherherukka, puutarhamansikka, vadelma, omena, ruusukvitteni
- Kansallisen luettelon päätöksessä on tarkemmin lueteltu myös poikkeukset, mitä se ei koske

Eräkohtainen lupa käyttää tavanomaista siementä (poikkeuslupa) haetaan ELY-keskuksesta

Luomun kasvintuotannon ehdoissa kohdassa 5.3 on kerrottu kaikki nämä poikkeusmahdollisuudet käyttää tavanomaista lisäysaineistoa

- Lupa on yhdeksi kasvukaudeksi kerrallaan (30.10 asti), jos jää ylivuotiseksi varastoon -> jos ei yleisessä luvassa seuraavalla kasvukaudella, voi hakea uudestaan poikkeuslupaa, jos luvan myöntämisperusteet edelleen täyttyvät
- ELY-keskus voi myöntää luvan ainoastaan seuraavissa tapauksissa:
 1. Ei saatavana luonnonmukaisesti tai siirtymävaiheen tuotteena (kasvilajista ei ole yhtään lajiketta)
 2. Toimitusvaikeus: yksikään myyjä ei pysty toimittamaan lisäysaineistoa ennen kylvöä tai istutusta, vaikka viljelijä on tilannut lisäysaineiston hyvissä ajoin
 3. Soveltumaton lajike: Lajiketta, jota viljelijä haluaa käyttää, ei ole luomuna rekisterissä ja luomuviljelijä perustelee, ettei mikään saman lajin rekisteröidyistä vaihtoehtoja ole erityisesti viljely-, maaperä- ja ilmasto-olosuhteiden ja tarvittavien teknologisten ominaisuuksien kannalta sopiva kyseiseen tuotantoon ja sen vuoksi lupa on luomuviljelijän tuotannon kannalta tärkeä
 4. Tutkimuskäyttö tai lajikkeen suojelu
 5. Uuden lisäysaineiston tuotanto omaa käyttöä varten

[Linkki tuotantoehtoihin: tavanomaisen lisäysaineiston poikkeusmahdollisuudet \(ruokavirasto.fi\)](https://ruokavirasto.fi/tuotanto/tuotantoehdot/tuotantoehdot.html)

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Euroopan unionin
rahoittama

Hae eräkohtainen lupa käyttää tavanomaista siementä (poikkeuslupa) ELY-keskuksesta

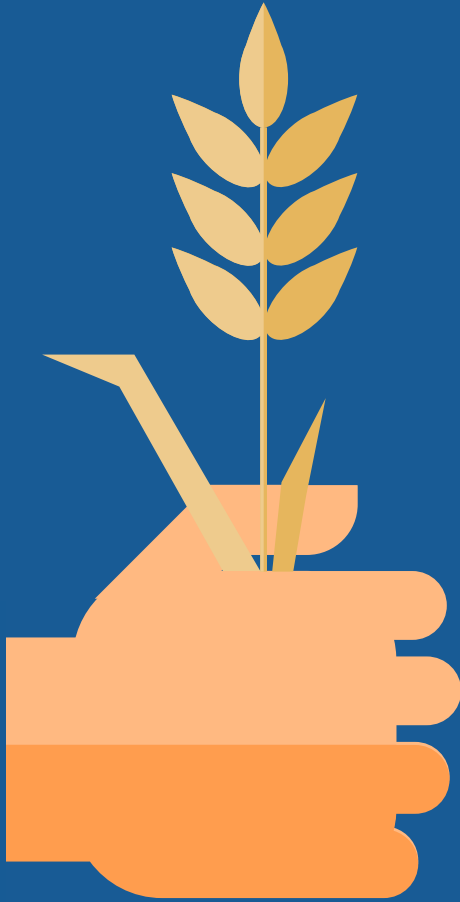
3.3.1 Tavanomaisen lisäysaineiston käyttö

3.3.1.1. Postitse tai sähköpostitse saapuva hakemuksen käsittely, 1–5 erää	65,00
3.3.1.2. Sähköisen palvelun kautta saapuvan hakemuksen käsittely, 1–5 erää	32,00
3.3.1.3. Postitse tai sähköpostitse saapuva hakemuksen käsittely, yli 5 erää	129,00
3.3.1.4. Sähköisen palvelun kautta saapuvan hakemuksen käsittely, yli 5 erää	65,00

- Hae eräkohtaista lupaa joko paperilla/sähköpostilla [luomuvalvontalomake 9c \(ruokavirasto.fi\)](#)
- Lähetä se oman ELY-keskuksesi kirjaamoon:
 - kirjaamo.etela-savo@ely-keskus.fi
 - kirjaamo.pohjois-karjala@ely-keskus.fi
 - Kirjaamo.pohjois-savo@ely-keskus.fi
- Tai sähköisessä [Touko-palvelussa \(ruokavirasto.fi\)](#)
- Touko-palvelun kautta lähetetty poikkeuslupahakemus on edullisempi
- Täytä hakemus huolellisesti: valitse oikea peruste ja perustele kirjallisesti. Jos kyse seoksesta, jossa osa on tavanomaista siementä, tarvitaan myös tieto, mistä komponenteista seos kokonaisuudessaan koostuu (% ja/tai kg) sekä seoksen yhteismäärä jne.
- Jos olet epävarma, voiko lupaa myöntää, voit aina joko soittaa ELY:yn tai varmistaa sähköpostilla ennen hakemuksen laittamista

Eläintuotannon poikkeusluvut muistutuksena

Eläintuotannon poikkeuslupia haetaan [luomuvalvontalomake 9b:llä](#):

- 1. Sikojen ja siipikarjan laidunten ja ulkoilualueiden siirtymävaiheen lyhentäminen (ELY käsittelee)
- 2. Nautojen kytkettynä pitäminen parsinavetassa (ELY käsittelee)
- 3. Karjaa (nauta, hevonen, lammas, vuohi, sika) ensimmäistä kertaa perustettaessa, jalostuseläinten hankinta (ELY käsittelee)
- 4. Poikimattomien naaraspuolisten jalostuseläinten hankinta tavanomaisesta tuotannosta, enintään 10 % (nauta, hevonen), enintään 20 % (sika, lammas, vuohi) ja täysikasvuisten urospuolisten jalostuseläinten hankinta (ELY käsittelee)
- 5. Poikimattomien naaraspuolisten jalostuseläinten hankinta tavanomaisesta tuotannosta, enintään 40 % (ELY käsittelee)
- 6. Tavanomaisesti kasvatettujen untuvikkojen hankinta perustettaessa parvea ensimmäistä kertaa, sitä uudistettaessa tai uudelleen perustettaessa (ELY käsittelee)
- 7a. Eläimille suoritettavat toimenpiteet, nupouttaminen (ELY käsittelee)
- 7b. Eläimille suoritettavat toimenpiteet, sarvien poistaminen (ELY käsittelee)
- 8. Tavanomaisesti tuotetun valkuaisrehun käyttö enintään 35 kg painavien porsaiden ja nuoren siipikarjan ruokinnassa (Ruokavirasto käsittelee)
- 9. Tavanomaisten jalostuseläinten hankkiminen luonnonmukaiseen tuotantoon poikkeuksellisen kuolleisuuden seurauksena (Ruokavirasto käsittelee)
- 10. Tavanomaisesti tuotetun rehun käyttö poikkeusolosuhteissa (Ruokavirasto käsittelee)
- 11. Luonnonmukaisten eläinten laiduntaminen tavanomaisilla laitumilla, poikkeaminen rakennusten eläintiheydessä sekä sisä- ja ulkotilojen vähimmäispintaaloissa (Ruokavirasto käsittelee)
- 12. Karkearehuvaatimuksen (vähintään 60 %) pienentäminen nautoilla, lampailla, vuohilla ja hevosilla. (Ruokavirasto käsittelee)

Muutokset luonnonmukaisen tuotannon tuotanto-ohjeisiin on julkaistu 3.2.2025 (ruokavirasto.fi)

- 2.1 Viljelykierron vähimmäisvaatimukset peltokasvien viljelyssä:
 - Poistettu vaatimus, jonka mukaan piensiemienisten siementen osuuden siemenseoksissa tulee olla vähintään 15%
 - Lisätty maininta: pienisiemenisten palkokasvilajien määrä voi perustelluista syistä olla vähemmän kuin 3kg/ha, kun määrä on riittävä asianmukaisen kasvuston perustamiseksi ja tarvittaessa täydennyskylvämällä palkokasvien määrää voi lisätä. Muista tiedot kylvösiemenistä ja täydennyskylvöistä lohkokortteihin!
 - Viljavuuskasvustoiksi luettaviksi kasvustoiksi on lisätty yksivuotiset lajit, joiden sadonkorjuu tapahtuu kasvukautta seuraavana vuonna (esim. kuituhamppu)
 - Lisätty poikkeus palkokasvien vähimmäismäärästä viljelykierrossa:
 - nurmiheinäkasvien sertifioidussa siementuotannossa sallitaan enintään seitsemänvuotinen (7) viljelykierto, jossa on vähintään yksi palkokasvi pääkasvina

Muutokset luonnonmukaisen tuotannon tuotanto-ohjeisiin on julkaistu 3.2.2025 osa 1

- 2.1 Viljelykierron vähimmäisvaatimukset peltokasvien viljelyssä:
 - o Lisätty esimerkki 4, joka selventää peräkkäisyysvaatimuksen soveltamista, kun viljelykierrossa on peräkkäinen kolme erikoiskasvia, mutta kasvilajit eivät ole saman kasvisuvun erikoiskasveja tai palkokasveja enempää kuin kaksi vuotta peräkkäin

Esimerkki 4: 1. syysrypsi, 2. herne, 3. härkäpapu + ns, 4. viherlannoituskasvusto (ei palkokasveja)

Palkokasvit: $0+1+1+0 = 2/4 = 50 \%$

Viljavuuskasvustot: $0+0+1+1 = 2/4 = 50 \%$

- Kierto täyttää vähimmäisvaatimukset sekä palko- että viljavuuskasvustojen osalta.
- Kierto täyttää vähimmäisvaatimukset myös peräkkäisyyden osalta, sillä kierrossa ei ole saman kasvisuvun erikoiskasveja tai palkokasveja enempää kuin kaksi vuotta peräkkäin.

Muutokset luonnonmukaisen tuotannon tuotanto-ohjeisiin on julkaistu 3.2.2025 osa 2

- 6.3 Siirtymävaiheen pituus
 - o Täsmennetty monivuotisten kasvien siirtymäaikaa koskevaa ohjeistusta ja lisätty esimerkki 6, jotka koskevat tilannetta, jossa lohkolle perustetaan kasvusto siirtymäaikana tai siirtymäajan jälkeen

Esimerkki 6. Monivuotinen uusi kasvusto siirtymisen aloittavalla loholla. Lohkolle, jonka siirtymävaihe on alkanut 1.5.2021 istutetaan luomumansikantaimia 1.6.2021. Istutetuista taimista saatava mansikkasato on luonnonmukaista 2.5.2023 eli heti kun lohkon kahden vuoden siirtymäaika on siis päättynyt.

Muita luomuvalvonnassa huomioitavia asioita, joista ELY-keskus haluaa muistuttaa toimijoita:

- Ilmoittakaa aluskasveista tukihakemuksella ja mahdollisuuksien mukaan merkitkää aluskasvin käyttö myös viljelysuunnitelmiin/lohkokortteihin!
 - o Tämä sujuvoittaa tarkastuksen tekemistä (palkokasvivaatimus/viljavuuskasvit) ja ei ole ainakaan lisäämässä tarkastukseen kuluvaan aikaa
- Myös pystyyn myydyt sadot on kirjattava **lohkokortteihin ja varastokirjanpitoon**, vaikka yhteistyötila/ostaja hoitaisi sadonkorjuun ja veisi sadon saman tien mennessään pois
- Jos luomutoimija hankkii tavanomaista olkea kuivikkeeksi, kannattaa varmistaa myyjältä, että olkiin ei ole käytetty sellaisia kasvinsuojeluaineita, joissa on käyttörajoituksia olkien suhteen (esim. Olkia ei saa kompostoida tms)
 - > liittyy luomutoimijan riskienhallintaan (jäämäriskit)

Tiedoksi: vuosivarmennus on otettu käyttöön kaikissa ELY-keskuksissa

- Vuosivarmennus on kirjallinen tarkastusmenettely, joka korvaa vuosittaisen fyysisen luomutarkastuksen paikan päällä
- ELY-keskus tarjoaa mahdollisuutta vuosivarmennusmenettelyyn osallistumiseen vähäriskisyyden kriteerit täyttävillä luomutoimijoille:
 - o Pelkkä kasvinviljely/keruu, pinta-ala alle 120ha
 - o Ei huomautuksia viimeisen kolmen vuoden aikana
- Joka vuosi vuosivarmennusta ei tarjota kaikille mahdollisille kriteerit täyttävillä toimijoille, vaan osalle niistä (vaikuttaa seuraavan tarkastusvuoden tarkastuksiin)
- Tänä vuonna on jo vuosivarmennusmenettelyä tarjottu ja tehty osalle luomutoimijoista
- Seuraavana vuonna vuosivarmennusmenettelyä tarjotaan taas eri toimijoille, jotka täyttävät vähäriskisen toimijan kriteerit
- Toimijat, jotka osallistuvat vuosivarmennusmenettelyyn, maksavat vain luomuvalvonnan perusmaksun siltä vuodelta
- Tavoitteena on, että vuosivarmennusta seuraavana vuonna ei menisi tupla-aikaa fyysisessä luomutarkastuksessa, mutta tähän luomutoimija voi vaikuttaa paljon omalla toiminnallaan: dokumenttien/kirjanpidon pitäminen tallessa ja järjestyksessä sujuvoittaa aina tarkastusta
- Huomio: Vuosivarmennuksen jälkeen seuraavassa fyysisessä tarkastuksessa katsotaan asiat siis edelliseen fyysiseen tarkastukseen asti!
 - o Lue halutessasi lisää [Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen blogista \(wordpress.com\)](https://www.etela-pohjanmaan-ely.fi/blog)
 - o tai katso Luomuliiton aamuporinat: [Vuosivarmennus perinteisen luomutarkastuksen sijaan \(youtube.com\)](https://www.luomuliiton.fi/vuosivarmennus-perinteisen-luomutarkastuksen-sijaan)

Elinvoimakeskus uudistus 2026

Etelä-Savon,
Pohjois-Savon ja
Pohjois-Karjalan
ELY-keskukset

Itä-Suomen
Elinvoimakeskus

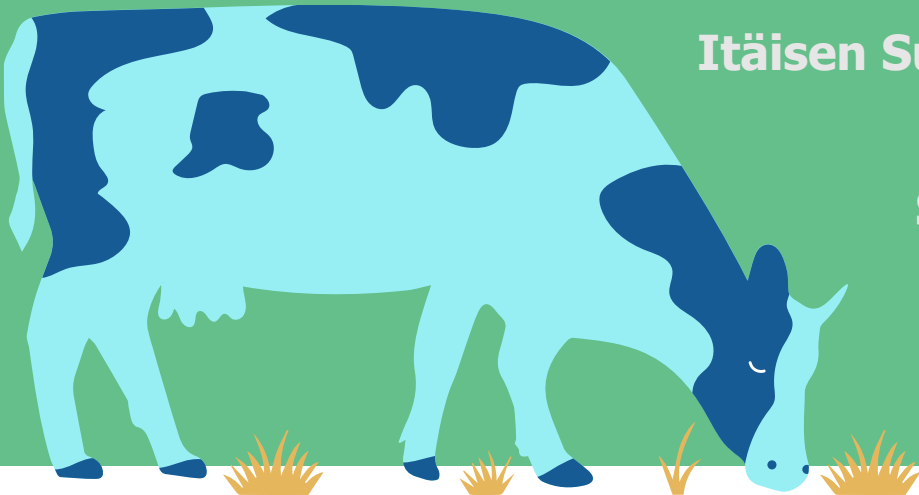
Mitä tarkoittaa luomutoimijalle:

- Yhteystietoihin muutoksia
- Laajempi asiantuntijajoukko
- Laajempi toiminta-alue (toimipaikat säilyvät)
- **Valvontaviranomaisen tunnus muuttuu**

Luonnonmukaisen tuotannon korvaus Ajankohtaista 2025

**Itäisen Suomen ELY-keskusten ja YT-alueiden viljelijätilaisuus
27.3.2025**

Saara Markkanen Pohjois-Savon ELY-keskus

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

**Euroopan unionin
rahoittama**

Haku 2025

- Vipu-palvelussa sähköisesti
 - Uudet sitoumukset (5 vuotta)
 - Lisäalat (korvauskelpoinen ala, maankäyttölaji pelto)
 - Lohkoilla noudatettava luomuntuotantoehtoja kasvukauden alusta alkaen
- Lomakkeella 215 M
 - Sitoumuksen muutokset
 - Sitoumustyyppin muutos
 - Eläinlaji muutokset
 - Myyntikasvin lisätieto
- **Haku päättyy 17.6.2025**

Sitoumusehtojen muutokset ja tarkennukset

- Vuoden 2025 alusta alkaen luonnonmukaisen tuotannon sitoumuksesta saa kesken sitoumuskauden poistaa alaa, jolla toteutetaan ympäristökorvauksen suojavyöhykkeet toimenpidettä.
 - Muutos mahdollistaa tarkoituksenmukaisten suojavyöhykkeiden perustamisen ja edistää näin vesien suojelun tavoitteita.
 - Vapaamuotoinen ilmoitus ELY-keskukselle
- Kirjanpito vaatimus koskien rehuntuotantosopimuksia
 - Viljelijä osoitettava lohkokirjanpidon, rehukirjanpidon tai tuotevirtakirjanpidon avulla rehuntoimitus sopimuksen mukaisesti.
- Lisäksi sitoumukseen voi kesken sitoumuskauden lisätä sellaista alaa, jolle myönnetään korvauskelpoisuus kesken sitoumuskauden.

Luomusitoumuksen muutosmahdollisuudet hakuajan jälkeen

- Vipu-palvelussa voit muutosvaiheessa
 - vaihtaa kasvulohkon kasvia ja kasvulohkotiedoissa annettuja muita tietoja.
 - esimerkiksi luomun vaihetta
 - hakea tukia ja toimenpiteitä
 - hakea voimassa olevan sitoumuksen maksua.
- Muutosvaiheessa hakuajan päätyttyä et voi:
 - lisätä lisääalaa voimassa olevaan luomusitoumukseen
 - hakea uusia luomusitoumuksia.

[Luonnonmukaisen tuotannon sitoumuksen muutosmahdollisuudet](https://ruokavirasto.fi/luonnonmukaisen-tuotannon-sitoumuksen-muutosmahdollisuudet) (ruokavirasto.fi)

Kertausta:

Sitoumuksen yleiset edellytykset osa 1

- Hakijan vaatimukset
 - Aktiiviviljelijä ja vähintään 18 vuotias
 - Noudattaa [ehdollisuuden \(ruokavirasto.fi\)](https://ruokavirasto.fi) asettamia perusvaatimuksia
 - Kuuluttava luonnonmukaisen tuotannon valvonta järjestelmään koko sitoumuskauden ajan.
 - Noudatettava sitoumusta koskevia tuotantoehtoja
- Koulutusvaatimus
 - 5 pv kasvitilat + 2 pv eläintilat
 - Ennen sitoumuksen hakemista (1.5. mennessä suoritettu)
 - Vuosina 2015-2022 luomusitoumus, peruskoulutus vaatimus täyttyy

Kertausta:

Sitoumuksen yleiset edellytykset osa 2

- Valvonta
 - Ilmoittauduttava viimeistään 30.4. mennessä
 - Valvonta järjestelmään on kuuluttava peltokasvi- ja kasvihuonetuotannon osalta
 - Kotieläinsitoumuksen edellytys on, hyväksytty valvontajärjestelmään niiden eläinlajien osalta, joista annat sitoumuksen
- Lisäkoulutus
 - Yhden päivän pituinen sitoumuskauden aikana
 - Luonnonmukaisen tuotannon tuotantoehtoja, sitoumusehtoja sekä viljelyä
 - Hyödynnettävä Neuvo2030-järjestelmän mukaista luomuneuvontaa
 - Vähintään 3 tuntia, neuvojan valmistautumista ei oteta huomioon

Kertausta:

Lohkojen vaatimukset osa 1

- Luomuviljely on aloitettava sitoumuksen ensimmäisenä vuonna
 - vähintään 5 hehtaarin [korvauskelpoisella \(ruokavirasto.fi\)](https://ruokavirasto.fi) alalla tai
 - puutarhakasvien viljelyssä ja avomaan vihannesten viljelyssä vähintään 1 hehtaarin korvauskelpoisella peltoalalla. (osittainen sitoumus)
- Toisena sitoumusvuonna kaikkien lohkojen on oltava luomutuotannossa
 - Lohkolla on noudatettava luonnonmukaisen tuotannon ehtoja sen sitoumusvuoden kasvukauden alusta lähtien, jolloin lohko lisätään sitoumukselle.
- Pienin sitoumuksen kohteeksi hyväksyttävä peruslohko on 0,01 ha ja pienin korvauskelpoinen kasvulohko, josta maksetaan on 0,05 ha

Kertausta:

Lohkojen vaatimukset osa 2

- Lohkojen oltava tuen hakijan hallinnassa **hakuvuonna viimeistään 15.6**
- Luomusitoumus on annettava kaikesta sitoumuksen antajan hallinnassa olevasta korvauskelpoisesta alasta.
 - lukuun ottamatta sellaista pysyvää nurmea olevaa alaa, joka ei ole maankäyttömuodoltaan peltoa
- Luomusitoumus voidaan antaa myös osittaisena sitoumuksena pelkästään maatilalla niistä korvauskelpoisista peruslohkoista, joilla on sitoumusvuoden aikana viljelykierrossa avomaanvihanneksia vähintään yksi hehtaari.
 - Sallitut avomaan vihannekset on lueteltu [Vna 80/2023 liitteessä 1 \(edilex.fi\)](#)
- Sitoumusalaan kuuluvien lohkojen tulee täyttää maataloustoiminnan ehdot.

Lisäalan haku

- Lisäalaa ovat
 - tilan hallintaan tulleet korvauskelpoiset ja maankäyttölajiltaan peltoa olevat lohkot, jotka eivät ole olleet edellisenä vuonna kenenkään luomusitoumuksella.
 - hakuvuonna perustetut uudet korvauskelpoiset lohkot (myös maatalouskäyttöön palautetut).
 - tilan hallinnassa olevat lohkot, jotka ovat saaneet korvauskelpoisuuden edellisenä vuonna.
- Lisäalaa eivät ole aiemmin sitoumuksella olleet sitoumuslohkot, jotka
 - siirtyvät toiselta luomutilalta toiselle luomutilalle
 - on valvonnassa jaettu tai yhdistetty
 - tuenhakija jakaa tai yhdistää tukihakemuksella

→ Lohkot näytetään taulukossa Sitoumukseen haettavat peruslohkot, mutta niitä ei voi muokata.
- Siirry *Luomu ja sopimukset välilehdelle*
- Valitse *Näytä peruslohkot*

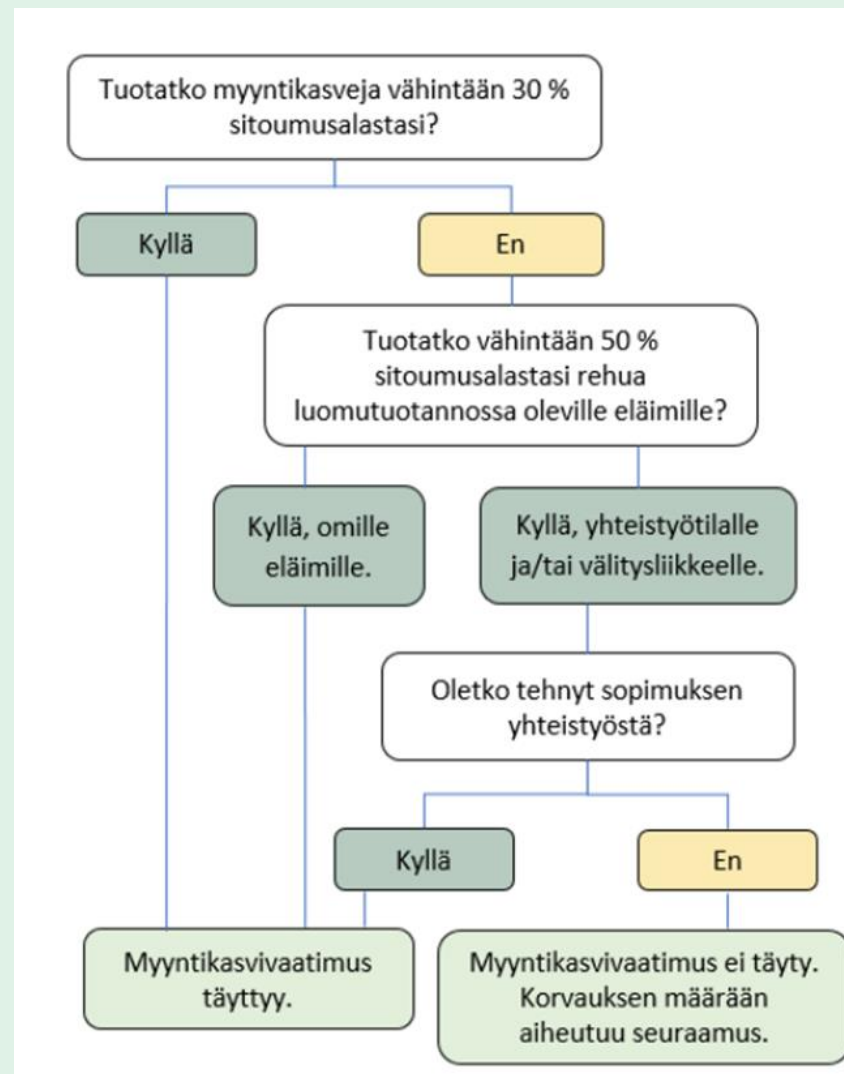
Luonnos Vipu-lisäalahaku Ruokavirasto 2023

Poikkeukset sitoumukselle ilmoitettaviin aloihin

- Sitoumusta ei voi antaa
 - Alasta, jolla viljellään ruokohelpeä sopimustuotantona energiantuotantotarkoitukseen tai kasvualustaksi
 - Kosteaviljelyalasta, jolla ei harjoiteta viljelykiertoa
 - Alasta, joka on yhteiskäytössä tavanomaisen tilan kanssa
 - Voit kuitenkin viljellä ruokohelpeä sitoumuksen ulkopuolisilla lohkoilla luonnonmukaisesti tai tavanomaisesti, edellyttäen että järjestät tuotannon tuotantoyksiköihin luonnonmukaisen tuotannon ehtojen mukaisesti.
- Kasvihuonetuotanto
 - Tavanomaisena viljely jos:
 - Kasvihuoneessa viljellään erikasvilajeja tai –lajikkeita kun avomaalla
 - Tuotanto on järjestetty tuotantoyksiköihin luomusasetuksen mukaisesti
 - Ala ei kuulu luomusitoumukselle
- Ulkopuolelle voi jättää lohkoja perustuen ehtojen mukaisiin syihin
 - mm. suojavaöhykkeet

Myyntikasvit osa 1

- Myyntikasvivaatimus
 - Myyntikasveja on viljeltävä sitoumusvuosittain yhteensä **vähintään 30% siirtymävaiheen ohittaneesta** sitoumusalasta
 - Lohkovaihe
- Myyntikasvivaatimus ei koske, jos tilalla on
 - Luonnonmukaisen kotieläintuotannon sitoumus ja eläimiä vähintään 0,3 ey/ha
 - Sopimus rehuntuotannosta luomukotieläintilan kanssa (rehuntarve tulee olla perusteltu sopimuksella ja sopimuksen voimassa)
 - Sopimus rehuntuotannosta välitysliikkeen tai rehunvalmistajan kanssa

Myyntikasvit osa 2

- Myyntikasvit
 - Maissi poistettu listalta 2025 alusta alkaen, luetaan rehukasveihin. (sokeri maissi edelleen myyntikasvi)
 - Tarhaherne (teollinen sopimustuotanto)
 - Sopimus toimitettava ELY-keskukseen viim. 17.6.
- Myyntikasviksi ei lueta ennen tuleentumista korjattavia
 - Palkoviljoja
 - Viljoja
 - Viljojen ja palkoviljojen seoskasvustoja
 - Lajit oltava erotettavissa toisistaan
 - Koostuttava myyntikasvilistalla olevista lajeista
 - Pelkästään viljoja sisältäviä seoskasvustoja ei lasketa myyntikasviksi
- Tuleentuminen (keltatuleentumisaste)
 - Kasvuston väri muuttuu vihreästä kellertävän ruskeaksi, ja jyvän tai siemenen maitomainen sisus kovettuu kiinteäksi ja kestäväksi
- Luettelo myyntikasveista [Valtioneuvoston asetus luonnonmukaisen tuotannon korvauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen 37/2025 \(finlex.fi\)](#)

Myyntikasvit Seoskasvustot

Oikea kasvikoodi ja lohkon luomuvaihe hyvin tärkeitä myyntikasvilaskennassa sekä tuen maksamisen kannalta

- Seos (herne/härkäpapu/makea lupiini/linssi/vilja)
 - Viljan ja valkuaiskasvin seokset tällä kasvikoodilla!
 - Valkuaiskasvi on herne, härkäpapu, makea lupiini (ei alaskanlupiini eikä komealupiini) tai linssi
 - Kylvösiemenen painosta yli 50 % mainittua valkuaiskasvia, loppu viljaa
- Seos (herne/härkäpapu/makea lupiini/linssi/öljykasvi)
 - Kasvusto sisältää vähintään kahta tässä mainittua kasvia
- Seoskasvusto (valkuaiskasvit)
- Seoskasvusto (valkuaiskasvit + öljykasvit)
- Seoskasvusto (vilja + öljykasvit)
- Seoskasvusto (öljykasvit)

[Maa- ja metsätalousministeriön seoskasvustotulkinta 04/2023](#) (mmm.fi)

Rehuntuotantosopimukset

- Sopimuksen sisältö
 - Sopija osapuolet, y-tunnus tai tilatunnus
 - Sopimuksen voimassa oloaika
 - Yhteistoiminnan laajuus ja luonne tai määrä
 - Vastaanottavan tilan perustelut rehuntarpeesta
 - Tarkennettu vuodelle 2025
 - Viljelijän on osoitettava, että rehua on toimitettu sopimuksenmukaisesti esim. lohko-, rehu tai tuotevirtakirjanpito
 - Välitysliike
 - Vastaanottajalla on oltava voimassa oleva Traces-sertifikaatti
 - Toiminnot: jakelu/markkinoille saattaminen ja valmistus
 - Tuotteiden luokat: Rehut
- [Luomusertifikaatti hakupalvelu Traces](https://webgate.ec.europa.eu/luomusertifikaatti/) (webgate.ec.europa.eu)

Kertausta:

Kotieläinsitoumus osa 1

- Vaatii luonnonmukaisen kasvintuotannon sitoumuksen
- Kotieläintuotannon on oltava jatkuvaa
- Noudatettava tuotantoehtoja/ voimassa oleva sertifikaatti
- Perustason vaatimus eläinsuojelulainsäädännön määräykset
 - mm. veden saanti, ravinto sekä pitopaikan ja laitumen turvallisuus
- Kuuluttava eläinlajin osalta valvontaan koko sitoumusvuoden ajan
- Eläinlajit
 - Naudat, lampaat, vuohet, siat ja siipikarja (kanat, kukot, broilerit, kalkkunat, hanhet, ankat ja kyseisen siipikarjan emolinnut)
 - Tilalla voi olla tavanomaisia eläimiä, jos eri eläinlajia, kun luomut
 - Eläinlajia voi vaihtaa tai lisätä sitoumuskauden aikana

Kertausta:

Kotieläinsitoumus osa 2

- Eläinmäärä
 - Hakijalla oltava keskimäärin vähintään 5 ey/sitoumusvuosi
 - Jos määrä ei täyty sitoumusvuonna korvausta maksetaan vain kasvituotannosta
- Eläinmäärän laskenta
 - Laskenta jakso on kalenterivuosi
 - Poikkeus ensimmäinen sitoumusvuosi 1.5.-31.12.
 - Keskimääräinen eläinmäärä kalenterivuoden aikana
 - Eläinmäärät eläinrekisteristä
 - Laskennan perusteena olevaa eläinlajia voi muuttaa vain sitoumus- tai kalenterivuoden alusta

Luomukorvauksen lisäkoulutus

- Suoritettava sitoumuskauden aikana yhden päivän lisäkoulutuspäivä.
 - Koulutus vähintään 5 h, esim. luomuperuskoulutuksen yksi koulutuspäivä
 - Neuvo 2030 vähintään 3 h, voi jakaa useampaan osaan
 - Koulutuksen tai neuvonnan on sisällettävä luonnonmukaisen tuotannon tuotantoehtoja, sitoumusehtoja, luonnonmukaistaviljelyä ja/tai luonnonmukaista kotieläintuotantoa koskevaa koulutusta/neuvontaa.
 - Todistus tai neuvontalomake tms. selvitys neuvonnasta toimitettava VIPU-tukihakemuksen liitteenä tai **suoraan ELY-keskukseen**
- Mukautetut sitoumukset
 - Esim. Vuonna 2020 annettu mukautettu sitoumus, tulee koulutus olla suoritettu viimeistään 30.4.2025 tai vuonna 2021 annettu mukautettu sitoumus, tulee koulutus olla suoritettu viimeistään 30.4.2026
 - Jos annat uuden sitoumuksen 1.5.2025, tulee lisäkoulutus/neuvonta suorittaa uudelleen sitoumuskauden 1.5.2025-30.4.2030 aikana.
- Koulutuksen suorittamatta jättäminen aiheuttaa luomukorvaukseen 30 % leikkauksen.

Luomukorvaus ja muut tuet osa 1

- Ympäristökorvaus rajoitteet
 - Puutarhakasvien vaihtoehtoiset kasvinsuojelumenetelmät toimenpiteistä valittavissa vain kasvukauden aikainen orgaaninen tai biohajoava kate tai leikattava nurmikate monivuotisille kasveille.
 - Maanparannus- ja saneerauskasvit toimenpidettä ei voi valita, jos tilalla on valittuna osittainen tilan sitoumus avomaan vihanneksista
 - Kiertotalouden edistäminen toimenpiteessä huomioitava, että voi käyttää **vain luomussa sallittuja lannoitteita**

Luomukorvaus ja muut tuet osa 2

- Eläinten hyvinvointikorvaus
 - Luomutila **ei voi valita** toimenpiteitä
 - Nautojen ulkoilu
 - Emo- ja lypsylehmien laidunnus
 - Nuorkarjan laidunnus
 - Lampaiden ja vuohien laidunnus
- Ekojärjestelmä tuki
 - Luomutila **ei voi valita** toimenpiteitä
 - Viherlannoitusnurmi
 - Luomukorvausta ei makseta luonnonhoitonurmista ja monimuotoisuuskasveista, eikä suojavyöhykelohkoista. Kotieläinkorotus maksetaan.
- Kesannot ja luonnonhoitonurmet
 - Sitoumuksen kohteena olevasta alasta enintään 25% voi olla kesantona tai luonnonhoitonurmena vuosittain

Luomukorvaus ja muut tuet osa 3

		Tilakohtainen toimenpide, peltokasvit																
Tilakohtainen toimenpide, puutarhakasvit		3	Tilakohtainen toimenpide, puutarhakasvit															
Maanparannus- ja saneerauskasvit		1	1	Maanparannus- ja saneerauskasvit														
Kerääjäkasvien viljely		1	1	3	Kerääjäkasvien viljely													
Kiertotalouden edistäminen		1	1	1	1	Kiertotalouden edistäminen												
Ympäristökorvaus	Suojavyöhykkeet	3	3	3	3	3	Suojavyöhykkeet											
	Turvepeltojen nurmet	1	3	3	3	1	3	Turvepeltojen nurmet										
	Valumavesien hallinta, säätösalaajitus	1	1	1	1	1	1	1	Valumavesien hallinta, säätösalaajitus									
	Valumavesien hallinta, altakastelu	1	1	1	1	1	1	1	3	Valumavesien hallinta, altakastelu								
	Puutarhakasvien vaihtoehtoiset kasvinsuojelumenetelmät	3	1	3	1	1	3	3	1	1	Puutarhakasvien vaihtoehtoiset kasvinsuojelumenetelmät							
Lintupellot		1	1	3	1	1	3	1	1	1	3	Lintupellot						
Luomukorvaus	Kasvinviljely	1	1	1	1	1	4 ^A	1	1	1	3 ^B	1	Kasvinviljely					
	Avomaavihannekset	1	1	3	1	1	3	3	1	1	3 ^B	1	3	Avomaavihannekset				
	Kotieläintuotanto	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3 ^B	1	1	1	Kotieläintuotanto			
Talviaikainen kasvipeitteisyys		1	1	1	1	1	3	3	1	1	1	1	1	1	Talviaikainen kasvipeitteisyys			
Ekojärjestelmätuki	Viherlannoitusnurmet	2 ^C	3	3	3	3	3	3	1	1	3	3	3	3	1	Viherlannoitusnurmet		
	Monimuotoisuuskasvit	2 ^C	3	3	3	1 ^E	3	3	1	1	3	3	2 ^D	3	1	1	3	Monimuotoisuuskasvit
	Luonnonhoitonurmet	2 ^C	3	3	3	3	3	3	1	1	3	3	2 ^D	3	1	1	3	3

1	voi ilmoittaa samalle lohkolle, molemmat maksetaan
2	lohkolle maksetaan vain ekojärjestelmätuki
3	ei voi ilmoittaa samalle lohkolle
4	lohkolle maksetaan vain ympäristökorvaus

1	voi ilmoittaa samalle lohkolle, molemmat maksetaan
2	lohkolle maksetaan vain ekojärjestelmätuki
3	ei voi ilmoittaa samalle lohkolle
4	lohkolle maksetaan vain ympäristökorvaus

[Lue lisää muiden tukien vaikutuksesta luomusitoumukseen \(ruokavirasto.fi\)](https://ruokavirasto.fi)

Muistutus maksamisesta

- Korvaus voidaan maksaa, kun tuensaaja kuuluu valvontajärjestelmään koko sitoumusvuoden ajan (1.5.-30.4.)
- Korvausta ei makseta alasta, jolta perutaan siitä haettu luonnonmukaisentuotannon korvaus.

Tämä on tärkeää, jotta esimerkiksi luopumistilanteissa tiedetään selkeästi, millä edellytyksillä korvaus luonnonmukaisesta tuotannosta voidaan maksaa.

Korvauksen edellytykset ja maksaminen

- Haettava vuosittain peltotukihakemuksella
 - Maksetaan ilmoituksen tietojen mukaisesti
 - Lohkot ja kasvit
 - Lohkojen tulee olla hallinnassa viimeistään 17.6.
 - Viljely luomuna sitoumusvuoden kasvukauden alusta saakka
- Ensimmäinen maksatus vaatii hyväksytyn tuotantotarkastuksen
- Kasvintuotanto 160 € / hehtaari
- Kotieläintuotanto +130 € / 0,5 ey / hehtaari
- Avomaavihannestuotanto 590 € / hehtaari
- Maksettavan korvauksen määrä vähintään 100 euroa.

Muista hakea tukea vuosittain!
ja tarkista tukihakemus tuloste, että
sitoumustyyppi,
myyntikasvinlisätieto, lohkon
luomuvaihe ja kasvikoodi ovat
oikeat.

Korvauksen maksaminen

- Sitoumuksen päättäminen tai luopuminen kesken sitoumuskauden
 - Ilman takaisinperintää
 - Tilasi korvauskelpoinen ala vähenee alle viiteen hehtaarin alan hallinnan siirron vuoksi.(pellot myydään tai vuokrataan pois)
 - Puutarhakasvien alasi vähenee alle yhteen hehtaariin.
 - Ylivoimainen este (tarttuva eläintauti, vakava sairastuminen yms.) yhteys ELY-keskukseen
 - Ilmoitus 15 vrk kuluessa ELY-keskukseen
 - Tilasi eläinmäärä laskee alle 5 ey hallinnan siirron vuoksi.
 - Tilan myyminen tai vuokraaminen toiselle toimijalle
 - Jos luovut tai päätät sitoumuksen ennen viisi vuotisen sitoumuskauden päättymistä ilman yllä mainittuja syitä, korvaus peritään takaisin sitoumuskauden alkuun saakka.
- Lue poikkeuksista [korvauksen maksamisesta \(ruokavirasto.fi\)](https://ruokavirasto.fi/korvauksen-maksamisesta)

Vähennykset luomukorvaukseen

- Jos myyntikasveja on alle 30 %, luomukorvausta vähennetään 1,5 x puuttuva prosenttiosuus (jos puuttuva prosenttiosuus on alle 5 %, vähennys on 5 %)
- Jos myyntikasvien vajeus toistuu 3 kalenterivuoden aikana vähennettävä prosenttiosuus kaksinkertaistuu

Esimerkki: Myyntikasveja on 23 % eli vajeus on 7 % -> Seuraamus luomukorvaukseen: $1,5 \times 7 \% = 10,5 \%$ eli luomukorvausta vähennetään 10,5 %.

Seuraavana vuonna myyntikasveja on 15 % eli vajeus on 15 %. -> Seuraamus luomukorvaukseen: $1,5 \times 2 \times 15 \% = 45 \%$ eli luomukorvausta vähennetään 45 %.

Seuraamuksen ylittäessä 50 % tukea ei makseta

Luomukäsittelijöiden yhteystiedot

Etelä-Savon ELY:

luomu.ymparistosopimus.etela-savo@ely-keskus.fi

- Anne Manninen 0295 024 262
- Hillevi Teittinen 0295 024 135
- Inkeri Vesala 0295 024 174

Pohjois-Savon ELY:

luomu.pohjois-savo@ely-keskus.fi

- Anni Markkanen 0295 016 605
- Saara Markkanen 0295 026 076

Pohjois-Karjalan ELY:

merja.ignatius@ely-keskus.fi

- Merja Ignatius 0295 026 054

Uutiskirje uudistuu

Pohjois-Savon ELY-keskuksen luomuviesti uutiskirje uudistuu.

Muutos ei aiheuta lisätopimien piteitä, jos olet jo aikaisemmin tilannut uutiskirjeen.

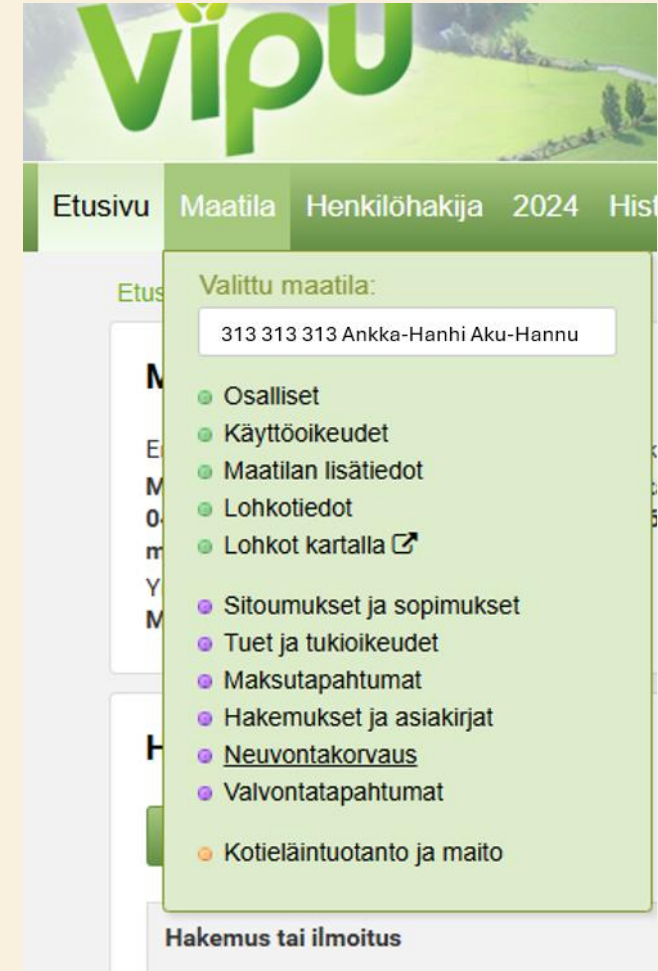
Jos et vielä ole tilannut kirjettä tilaa kirje oheisen QR-koodin kautta oheisesta linkistä [Tilaa luomuviesti \(viestitys.fi\)](https://viestitys.fi)

Neuvo 2030 – tuettua neuvontaa

- Apua viljelijätukien ehtoihin
- Neuvoja hyvinvointiin ja työntekoon
- Vinkkejä maatilasi kehittämiseen ja muutoskestävyyteen
- Neuvontaa tuotantoeläinten terveyden ja hyvinvoinnin parantamiseen
- Luomun lisäkoulutuksen korvaaminen Neuvonnalla
- Tarkasta oma Neuvontakorvaustilanne Vipu-palvelusta kohdasta Maatila -> Neuvontakorvaus

[Lue lisää Maatilojen neuvonta \(ruokavirasto.fi\)](https://ruokavirasto.fi/maatilojen-neuvonta)

[Suoraan neuvojarekisteriin, \(tietolaari.ruokavirasto.fi\)](https://tietolaari.ruokavirasto.fi/)

Kiitos

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Euroopan unionin
rahoittama